

ЕКОНОМІКА ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 330.341.1

DOI: 10.37128/2411-4413-2019-8-1

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА ЇЇ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ©

ВАСИЛЬЦІВ Т.Г.,
доктор економічних наук, професор,
в.о. завідувача відділу проблем соціально-
гуманітарного розвитку регіонів,
Державна установа «Інститут регіональних
досліджень імені М.І. Долишнього
НАН України»
(м. Львів)

КИРИЧЕНКО О.С.,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри управлінських технологій,
Університет економіки та права «КРОК»,
(м. Київ)

ЗАЙЧЕНКО В.В.,
кандидат наук державного управління,
доцент, декан факультету економіки
та менеджменту,
Центральноукраїнський національний
технічний університет
(м. Кропивницький)

У статті розглянуто та систематизовано наукові підходи до дослідження процесів модернізації промисловості та її інвестиційно-інноваційного забезпечення. Виявлено та узагальнено методологічні підходи до дослідження сутності модернізації а саме: транзитивний підхід, ліберально-еволюційний підхід, процесний підхід, підхід на основі стадій, хвиль, інноваційно-еволюційний підхід, індустріальний підхід, еволюційний підхід. Виявлено, що одним із ключових чинників впливу на ефективність та результативність трансформаційних процесів є наявність достатності та цілеспрямованості інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку та поширення інноваційних змін. Сформульовано та обґрунтовано еволюційно-синергетичний підхід до модернізації, відповідно до якого модернізація являє собою поетапний процес накопичення критичної маси техніко-технологічних, управлінських, організаційних змін у всіх елементах системи, і таким чином здійснюється перехід на новий рівень еволюціонування, що призводить до появи нової якості в функціонуванні економічної системи країни. Оскільки інновації є рушійною силою здійснення модернізацій змін, інвестиції виступають основним джерелом забезпечення реалізації цих змін, відтак інвестиційне забезпечення інноваційного процесу є невід'ємною та визначальною основою розвитку.

Ключові слова: модернізація промисловості, інвестиційно-інноваційне забезпечення, транзитивний підхід, ліберально-еволюційний підхід, процесний підхід, інноваційно-еволюційний підхід, індустріальний підхід, еволюційно-синергетичний підхід

Літ.: 13.

SCIENTIFIC APPROACHES TO THE STUDY OF THE MODERNIZATION OF THE INDUSTRY AND ITS INVESTMENT IN THE INNOVATION SOFTWARE

VASYLTSIV Taras,
Doctor of economic sciences,
Professor, acting head of the Department
for problems of socio-humanitarian development regions,
State establishment «Institute of regional studies
named after M. Dolišnego NAS of Ukraine»
(Lviv)

KYRYCHENKO Oksana,
*Candidate of Sciences (Economics),
 Associate Professor, of management of technology
 University of Economics and law "Krok"
 (Kyiv)*

ZAJCHENKO Volodymyr,
*Candidate of economic sciences, public administration,
 Associate Professor, Dean of the Faculty of Economics and management
 Centralnoukraïnskij National Technical University
 (Kropivnitsky)*

In the article, and organized scientific approaches to the study of the processes of modernisation of the industry and its investment in the innovation. Revealed and generalized the methodological approaches to the study of the essence of modernization namely: the tranzitivnij approach, liberal evolutionary approach, process approach, an approach based on the stages, the waves, the innovative evolutionary approach, industrial approach an evolutionary approach. It was discovered that one of the key factors of influence on the efficiency and effectiveness of the transformation process is the availability of sufficient and purposeful investment ensuring innovative development and dissemination of innovative change. Formulated and substantiated evolutionary synergistic approach to modernization according to which modernization is a step by step process of accumulation of a critical mass of technical, technological, managerial, organizational changes in all elements of the system and so goes to a new level of *evolúcionuvannâ* that leads to the emergence of a new quality in the functioning of the economic system of the country. Because innovation is the driving force behind the implementation of modernization changes Investment Act primary source providing enablement, and investment providing the innovation process is an essential and defining the Foundation of development.

Keywords: modernization of industry, investment and innovation, tranzitivnij, liberal evolutionary approach, process approach, innovative evolutionary approach, industrial approach, evolutionary synergistic approach

Ref.: 13.

НАУЧНЫЕ ПОДХОДЫ К ИССЛЕДОВАНИЮ МОДЕРНИЗАЦИИ ПРОМЫШЛЕННОСТИ И ЕЁ ИНВЕСТИЦИОННО-ИННОВАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ

ВАСЫЛЬЦИВ Т.Г.,
*доктор экономических наук, профессор,
 и.о. заведующего отдела проблем социально-гуманитарного развития регионов,
 Государственное учреждение «Институт региональных исследований,
 имени Н. И. Долишнего НАН Украины»
 (г. Львов)*

КИРИЧЕНКО О.С.,
*кандидат экономических наук,
 доцент кафедры управленческих технологий,
 Университет экономики и права «КРОК»
 (г. Киев)*

ЗАЙЧЕНКО В.В., кандидат наук государственного управления,
 доцент, декан факультета экономики и менеджмента
 Центральноукраинского национального технического университета
 (г. Кропивницкий)

В статье рассмотрено и систематизировано научные подходы к исследованию процессов модернизации промышленности и её инвестиционного инновационного обеспечения. Выявлено и обобщено методологические подходы к исследованию сущности модернизации, а именно: транзитивный подход, либерально-эволюционный подход, процессный подход, подход на основе стадий, волн, инновационный -эволюционный подход, индустриальный подход, эволюционный подход. Выявлено, что одним из ключевых факторов воздействия на эффективность и результативность трансформационных процессов является достаточность и

целенаправленность инвестиционного обеспечения инновационного развития и продвижение инновационных изменений. Сформулировано и представлено эволюционно – синергетический подход к модернизации, в соответствии с которым модернизация представляет собой поэтапный процесс накопления критической массы технико-технологических, управленческих, организационных изменений в элементах системы, в результате чего происходит переход на новый уровень эволюции, что приводит к появлению нового качества в деятельности экономической системы страны. Вследствие того, что инновации являются движущей силой реализации модернизирующих изменений, инвестиции выступают основным источником таких изменений, вследствие чего инвестиционное обеспечение инновационных процессов является неотъемлемой определяющей основой развития.

Ключевые слова: модернизация промышленности, инновационное инвестиционное обеспечение, транзитивный подход, либерально-эволюционный подход, процессный подход, инновационный эволюционный подход, индустриальный подход, эволюционно-синергетический подход.

Лит.: 13.

Постановка проблеми. Провідні зарубіжні та вітчизняні науковці по різному бачать та визначають сутність, ознаки, цілі та завдання процесів модернізації країни і в тому числі модернізації промисловості та інвестиційно-інноваційного забезпечення цих процесів і відповідно у науковому середовищі сформулювалося та окреслилось декілька різних методологічних підходів до розуміння сутності, явища та процесу модернізації та її інвестиційно-інноваційного забезпечення. Проте, на даний час, немає єдиного узагальненого підходу щодо методології дослідження процесів модернізації промисловості та інвестиційно-інноваційного забезпечення цих процесів, а існуючі підходи не відображають всієї складності еволюційних процесів, що відбуваються в цій сфері і відповідно зазначена проблематика потребує впровадження подальших наукових досліджень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання концептуальних засад та наукових підходів до дослідження процесів модернізації промисловості та її інвестиційно-інноваційного забезпечення інвестиційно-інноваційного детально та глибоко досліджувалося у працях: А. Гальчинського [12], В. Геєця [11], Є. Котова [7], Ш. Эйзенштадта [13], Р. Інглхарт [3], Н. Лапіна [4], В. Ляшенко [5], Л. Потравка [9], Д. Росту [8], Е. Тоффлера [2], С. Хантингтона [10], П. Штомпка [1] та інших науковців.

Метою статті є розгляд та систематизація наукових підходів до дослідження процесів модернізації промисловості та її інвестиційно-інноваційного забезпечення та виявлення ключових чинників впливу на ефективність та результативність трансформаційних процесів забезпечення інноваційного розвитку та поширення інноваційних змін.

Виклад основних результатів дослідження. За дослідженням П. Штомпка всі підходи до визначення та розуміння сутності процесів модернізації можна розподілити та три основні групи. До першої групи входять визначення, що характеризують модернізацію як певні прогресивні зміни та поліпшення, що можуть бути окреслені та оцінені. До другої віднесено підходи, що ототожнюють поняття модернізації із поняттям сучасності, сьогодення. До третьої групи підходів віднесено розуміння модернізації як зусилля які прикладають слабо розвинені країни на шляху відбудови економіки та промислового потенціалу в намаганні наздогнати у розвитку провідні технологічно розвинені країни світу [1, с.170-171]. Частково погоджуючись із такою систематизацією, слід зазначити, що вона видається неповною та не охоплює всіх існуючих на сьогодні наукових методологічних підходів до дослідження такого складного, фундаментального та водночас сконцентрованого у часі та у ресурсах явища та процесу як модернізація а тому потребує значно ширшого розгляду та дослідження.

Одним із найбільш фундаментальних та досліджених, що має значну частку наукових прихильників, є методологічний підхід на основі хвиль Е. Тоффлера, що обґрунтовує три основні стадії, «хвилі» модернізації [2, с.60-62]. Так, перша хвиля модернізації, що асоціюється із доіндустріальною революцією, друга хвиля пов'язується науковцем із індустріальною революцією та зростанням промислового виробництва, третя хвиля постіндустріальна визначається науковцем як високотехнологічна і одночасно антиіндустріальна оскільки вона суперечить старій індустріальній цивілізації [2, с.33]. Такий підхід пов'язує процеси модернізації з хвилями революцій та дає можливість до дослідження модернізаційних процесів в історично-соціальному контексті по те не розкриває економічних та технологічних аспектів модернізаційних процесів як і не визначає ролі держави в процесах модернізації, визначення та впровадження їх інвестиційно-

інноваційного забезпечення. Інвестиційно-інноваційне забезпечення процесів модернізації промисловості за цим підходом є здебільшого внутрішньо ринковим процесом, що відбувається внаслідок значних внутрішніх ринкових трансформацій капіталу та інвестиційних ресурсів спрямованих на фінансування техніко-технологічного оновлення та концентрації виробничих потужностей та технологій в промисловості.

Методологічний підхід який застосували науковці Р. Інглхарт та К. Велзел розкриває еволюцію процесів індустріального розвитку зумовлених модернізацією, можна визначити як інноваційно-еволюційний. За цим підходом модернізація зумовлює індустріалізацію, яка набирає темпи та проникає в різні сфери економіки та впливає на суспільно-економічне життя: рівень освіти та професійну освіту, процеси урбанізації, розвиток міст та процеси спеціалізації виробництва, збільшення тривалості життя та забезпечення активного економічного розвитку [3, с. 33-48]. Відтак, модернізація пов'язується із процесами розвитку, еволюціонування соціальних, освітніх, економічних систем завдяки змінам, розвитку, удосконаленню рівня освіти, наукових знань, інноваційних здобутків та досягнень та їх впровадженню у виробництво і відповідно зростанню рівня життя суспільства внаслідок еволюційних процесів соціально-економічного розвитку.

За інноваційно-еволюційним підходом модернізація ототожнюється із процесами динамічного впровадження нових наукових знань освіти, технології у всіх сферах життєдіяльності, що визначає високу динаміку інноваційного забезпечення, водночас динамічне впровадження інноваційних змін потребує системного спрямування інвестиційних процесів на інвестування в освіту, розвиток науки та накопичення фундаментальних наукових знань, НДДКР та освіти, що потребує спрямування інвестиційних ресурсів в формування науково-освітнього базису, накопичення, створення інновацій.

У дослідженнях методологічних підходів щодо модернізації у світі та Китаї Н. Лапіна застосовується еволюційний підхід, за яким модернізація розуміється як одне із глибоких змін цивілізації, що має багатолітню історію та є засобом вирішення економічних, управлінських, соціальних та інших завдань, що стоять перед державами під впливом внутрішніх та зовнішніх загроз [4, с.7]. Відтак, модернізація розуміється як еволюційний процес, що є сукупністю економічних, суспільних, технічних процесів розвитку суспільства [4, с.7]. За еволюційним підходом подібно до хвиль визначається дві основні стадії модернізації: перша стадія первинної модернізації як перехід від аграрного до промислового суспільства та друга стадія, так звана вторинна модернізація, що визначає перехід від індустріального суспільства до суспільства знань. Третій тип модернізації - інтегрована модернізація є поєднанням первинної та вторинної модернізації та визначає стан та відмінності їх координації та особливості еволюціонування в тій чи в іншій країні. Особливостями інвестиційно-інноваційного забезпечення за цим підходом є необхідність ініціації та стимулювання інвестиційних та інноваційних процесів як рушійної сили еволюційних змін.

Підхід на основі взаємодії сучасних моделей індустріального розвитку який можна визначити як індустріальний підхід в дослідженні модернізації промисловості набув розвитку у працях науковців Інституту економіки промисловості НАН України В. Ляшенко, Є. Котова, К. Павлова. Сутністю цього підходу є виокремлення науковцями чотирьох сучасних моделей індустріалізації та дослідження взаємодії та взаємозв'язків між ними [5, с.34]. Так, науковцями визначена модель традиційної індустріалізації, за якою модернізаційні процеси пов'язані із технологічним розвитком виробництва, із метою збереження конкурентоспроможності та ринкових позицій. Друга модель некроіндустріалізації має ознаки процесів деіндустріалізації за яких не відбувається модернізаційних змін із наявним значним згортанням ініціатив. Відтак, відбувається значне скорочення промислового виробництва, внаслідок зношення виробничих потужностей та старіння технологій виробництва зі значною подальшою втратою конкурентних позицій. Третя модель, класифікується як постіндустріалізаційна та характеризується постріндустріалізаційною модернізацією пов'язаною із виведенням низько технологічного виробництва за межі розвинених країн. Четвертою моделлю, за даною теорією, визначено неоіндустріалізацію, що здійснюється на основі процесів неоіндустріальної модернізації, що характеризується розвитком біотехнологій, індивідуалізацією, когнітивізацією виробництва розвитком високих технологій та зростанням частки національної високотехнологічної продукції в обсягах промислового виробництва. Важливим аспектом неоіндустріальної модернізації є аспект зростання частки малого та середнього бізнесу задіяного у розробці та впровадженні високих технологій [6, с.14-26]. Таким чином, відбувається дослідження зв'язку та впливу моделей індустріалізації та визначається провідне значення модернізації в зміні тієї чи іншої моделі на засадах розвитку наукових знань та їх промислового впровадження, зміни технологій виробництва та структури промисловості.

За цим підходом визначається необхідність значних обсягів та цілеспрямованого впровадження інвестиційно-інноваційного забезпечення, при цьому визначаються різні вектори спрямування інвестицій відповідно до моделей індустріалізації та модернізації на яких на часі перебуває країна. Так, для індустріальної первинної модернізації характерним є спрямування інвестицій в оновлення техніки, устаткування, технологій; для постіндустріальної модернізації характерним є активне інвестування в науку, освіту та інноваційне оновлення не лише економічного але й в суспільного життя; особливостями інвестиційного інноваційного забезпечення неоіндустріальної модернізації є спрямування інвестиційних ресурсів на розвиток наукових знань інновацій у всіх сферах та їх передачу, поширення застосування знань та інновацій.

Водночас, розгляд існуючих методологічних підходів до дослідження процесів модернізації невід'ємно пов'язаний із наведенням методологій, методик обґрунтування модернізаційних процесів із застосуванням системи індикаторів за допомогою яких можна здійснити оцінку процесів розвитку. При цьому, в переважній більшості, пропонуються індикатори якісного оцінювання стадій модернізації, що мають певну суб'єктивність оцінки яка позначається на точності отриманих результатів.

Так за індустріальним підходом В.Ляшенко, Є. Котова запропонована система оціночних індикаторів, що дозволяють визначити кількісні параметри на різних стадіях модернізації на державному та регіональному рівнях із визначенням стимуляторів та дестимуляторів розвитку та розрахунком інтегрального індикатора відповідної стадії модернізації [7, с.56-67]. Так, для визначення рівня індустріальної модернізації застосовуються економічні, соціальні індикатори та індикатори знань; для визначення рівня пост індустріальної модернізації здійснюється обчислення інновацій в знаннях та переданні знань, а також групи індикаторів якості життя, та якості економіки; індекс рівня неоіндустріальної модернізації визначається із розрахунком груп економічних індикаторів, соціальних індикаторів та індикаторів знань. Зазначимо, що наведена методика на нашу думку є важливим інструментом дослідження процесів модернізації в аспектах індустріального розвитку.

Транзитивний підхід до трансформації соціально-економічних систем визначено та обґрунтовано у працях Д. Растоу [8, с.5-15], С. Хантінгтона, Л. Потравка, О. Карташова. Транзитивний підхід будується на застосуванні теорії транзитології в дослідженні функціонування соціально-економічних систем. Його основою є дослідження соціально-економічних перетворень, що відбуваються між системами та виступають основним механізмом адаптації до умов Четвертої промислової революції та визначаються науковцями як економічна транзитологія. При цьому, економічна транзитологія має різні способи прояву та впровадження в умовах традиційної перехідної економіки та перехідної економіки нового типу. За умов традиційної перехідної економіки відбувається формування типової економіки із різним рівнем розвитку секторів. В умовах економіки нового типу формування відбувається завдяки зростанню рівня спеціалізації виробництва та процесів ринкової саморегуляції [9, с.214-215]. Відповідно, економічна транзитологія як науковий підхід виокремлює основні типи: традиційної перехідної економіки, що характеризує економічні системи які знаходяться в процесі змін переходу від натурального до ринкового господарювання та формування багатуукладної економіки та перехідної економіки нового типу для якої характерним є високий темп змін в розвитку економічних систем, функціонуванні внутрішнього ринку, наявності ринкової координації та регуляції економічних процесів. Відтак, еволюція економічної транзитології відзначається проявами соціально-економічної та політичної модернізації функціонування традиційних економічних систем.

Досліджуючи вплив транзитології у зміні, трансформації економічних систем С. Хантінгтон розглядав та відзначив циклічну природу процесів модернізації та впливу інституційних факторів на прогресивний характер і формування модернізаційних процесів [10, с.128]. Таким чином, формувалися засади інституційної парадигми та необхідності державного регулювання та впровадження процесу модернізації економічних систем. Відтак, транзитивний підхід дає можливість виявити деструктивні фактори економічного, соціального, політичного характеру в функціонуванні економіки. Водночас, його застосування робить можливим виявлення основних чинників впливу, що є визначальними для швидкої адаптації національних економічних систем в умовах перехідної економіки до світової економічних інтеграції та глобалізації. За цим підходом, одним із таких ключових чинників впливу на ефективність та результативність трансформаційних процесів є наявність достатності та цілеспрямованості інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку та поширення інноваційних змін.

Ліберально – еволюційний підхід до дослідження модернізації промисловості та її інвестиційно-інноваційного забезпечення досліджено та обґрунтовано у наукових працях В. Гесця та А. Гальчинського. Так, у працях В. Гесця провідною ідеєю є те, що для стабільного функціонування та розвитку соціально-економічних систем базовою умовою є наявність довіри [11, с.-12]. Провідним завданням держави її інституційного забезпечення є укріплення довіри. Ключовою ознакою лібералізму є побудова суспільного співробітництва, що забезпечуватиме суспільний розвиток. Водночас А. Гальчинський вважає, що лібералізаційний контекст в ідеології модернізації відображає процеси цивілізаційного розвитку. Він також наголошує на прямій залежності між зростанням самодостатності окремої особистості та зростанням «інтелектуального» потенціалу ринку його здатності до вирішення завдань соціально – економічного розвитку [12, с.23-24]. Відповідно, таким чином еволюціонують стосунки державних та ринкових інститутів, що розбудовуються та завдяки модернізаційним процесам переходять на новий етап, ступінь соціально-економічного розвитку.

Відтак, ключовим фактором впровадження модернізаційних змін, оновлення економічної системи є лібералізація інститутів державного управління й регулювання та лібералізація, формування прозорих та ефективних механізмів взаємодії державних, ринкових інститутів, суспільства. При цьому, ліберально-еволюційний підхід акцентує увагу на необхідності формування лібералізованого сприятливого інвестиційного середовища спрямованого на створення та впровадження інновацій як рушійної сили прогресивних, економічних, модернізаційних змін через створення прозорих, ефективних, ліберальних умов інвестування, захисту прав власності на матеріальні та нематеріальні активи, інвестиції та активне залучення до процесів інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку громадян, бізнесу із впровадженням інструментів державного, приватного партнерства та засад суспільного договору.

За процесним підходом до дослідження модернізації промисловості та її інвестиційно-інноваційного забезпечення визначеного у працях Ш. Єйзенштадта модернізацією є процес змін у соціальній, економічній та політичній системах [13, с.112]. Відтак, модернізація виступає процесом метою якого є удосконалення та розвиток, перехід економічної системи на новий рівень, новий техніко-технологічний уклад і завданням модернізації є забезпечення цього переходу. Особливість модернізації промисловості є окрім суспільно-економічного, техніко-технологічний аспект оскільки невід’ємною умовою модернізації промисловості є оновлення модернізації техніко-технологічної бази виробництв, технологій, що забезпечується із впровадженням інновацій, а інновації мають можливість реалізації при відповідному інвестиційному забезпеченні процесів інноваційного оновлення. Оскільки сама модернізація виступає процесом та водночас рушійною силою змін, еволюціонування, процесний підхід до методології її дослідження передбачає розгляд не лише модернізації але й формування засад, нормативної бази, інститутів та інституційних механізмів, інфраструктури необхідної для впровадження інновацій та інвестиційного забезпечення процесів інноваційного розвитку, що й забезпечують можливість здійснення модернізації. За процесним підходом, інвестиційно-інноваційне забезпечення процесів модернізації виступає невід’ємною провідною складовою комплексу необхідного інституційного, нормативно-правового, техніко-технологічного забезпечення, основним ресурсом необхідним для ефективного послідовного впровадження процесів модернізації помисливості.

Висновки. Огляд та систематизація основних методологічних підходів до дослідження модернізації промисловості та її інвестиційно-інноваційного забезпечення дозволили виявити наявність та обґрунтувати формулювання еволюційно-синергетичного підходу в методології дослідження процесів модернізації. Обґрунтуванням необхідності формулювання еволюційно-синергетичного підходу є наявність характерних ознак еволюції та розвитку. Так, саме поняття модернізації асоціюється із переходом економічних та соціальних систем на новий рівень розвитку який здійснюється внаслідок створення, накопичення та впровадження наукових, технічних, технологічних, освітніх змін, що мають прогресивний характер та визначаються як рух вперед, тобто розвиток. Водночас, еволюціонування еволюція є новим рівнем розвитку переходом на новий рівень соціально – економічних систем. Таким чином, основою еволюціонування, оновлення є процеси модернізації, модернізаційних змін, що носять системний цілеспрямований характер і потребують для їх реалізації відповідного інвестиційного, інноваційного забезпечення. Відтак, інновації, інноваційне забезпечення є власне основою цих змін а інвестиції, інвестиційне забезпечення є основним ресурсом без якого неможливе створення та впровадження інновацій - тобто основним ресурсом забезпечення інноваційної діяльності та практичної реалізації

впровадження модернізаційних процесів. На відміну від революційних процесів такий перехід є плановим, цілеспрямованим та забезпечує незворотність процесів еволюціонування та оновлення, що важливо в функціонуванні економічних систем оскільки це унеможливорює прояви таких процесів як деіндустріалізація і убезпечить від ризиків на функціонування економічних систем в перехідних періодах. Ефект синергії в еволюціонування економічних систем, є результатом впровадження модернізаційних процесів і є тією новою якістю економічних систем, що виникає внаслідок впровадження інноваційних змін оновлення а синергія проявляється в зростанні, збільшенні соціально-економічного ефекту, що виникає в процесі модернізаційних змін у всіх функціональних елементах системи та зміни якісних характеристик таких як: зростання стабільності, стійкості їх функціонування, зростання автономії, рівня технологій, якості та поширення знань, стабільності економічних, фінансових процесів та рівня соціально-економічного, суспільного розвитку країни та її населення.

Все вище зазначене дає можливість обґрунтування еволюційно-синергетичний підходу до модернізації відповідно до якого модернізація являє собою поетапний процес накопичення критичної маси техніко-технологічних, управлінських, організаційних змін у всіх елементах системи, і таким чином здійснюється перехід на новий рівень еволюціонування, що призводить до появи нової якості в функціонуванні економічної системи країни. Оскільки інновації є рушійною силою здійснення модернізацій змін, інвестиції виступають основним джерелом забезпечення цих змін, відтак інвестиційне забезпечення інноваційного процесу є невід'ємною визначальною основою розвитку.

Список використаних джерел

1. Штомпка П. Социология социальных изменений. М.: Аспект Пресс, 1996. 416 с.
2. Тоффлер Э. Третья волна. М.: АСТ, 1999. 261 с.
3. Inglehart R. How Development Leads to Democracy: What We Know About Modernization. *Foreign Affairs*. 2009. №88 (2). P. 33-48
4. Лапин Н.И. Обзорный доклад о модернизации в мире и Китае. М.: Весь Мир, 2011. 256 с.
5. Ляшенко В.І. Методичні підходи до оцінювання процесів модернізації промислово розвинутих територій України. *Економіка України*. 2015. №10 (647). С. 32-44
6. Ляшенко В.І. Процессы и формы модернизации экономики на постсоветском пространстве. *Национальные интересы: приоритеты и безопасность*. 2015. №6 (291). С. 14-26
7. Котов Е.В. Оценка процессов модернизации Украины и её экономических районов. *Вісник економічної науки України*. 2013. №1. С. 55-69
8. Росту Д. Переходы к демократии: попытка динамической модели. *Полис*. 1995. №5 5-15
9. Потравка Л.О. Теоретичні засади трансформації соціально економічних систем України в умовах Четвертої промислової революції. *Вісник Мукачівського державного університету*. 2018. №14. С. 213-21
10. Хантингтон С. Третья волна. Демократизация в конце XX века. М.: РОССПЕН, 2003. 280 с.
11. Геєць В. Ліберально-демократичні засади: курс на модернізацію України. *Економіка України*. 2010. № 3. С. 4-20
12. Гальчинський А. Лібералізм – еволюційні трансформації. *Економіка України*. 2010. №6. С. 23-34
13. Эйзенштадт Ш. Революция и преобразование обществ. Сравнительное изучение цивилизаций. М.: Аспект Пресс, 1999. 416 с.

References

1. Shtompka, P. (1996) *Sotsyolohyia sotsyal'nykh yzmeneniy* [Sociology of social change]. Moskva: Aspekt Press. [in Russian]
2. Toffler, E. (1999) *Tret'ia volna* [The third wave]. Moskva: AST. (in Russian)
3. Inglehart, R. (2009) How Development Leads to Democracy: What We Know About Modernization. *Foreign Affairs*. 88. 33-48
4. Lapyn, N.Y. (2011) *Obzorniy doklad o modernyzatsii v myre y Kytae* [Overview report on the modernization of China and in the world]. Moskva: Ves' Myr. [in Russian]
5. Liashenko, V.I. (2015) *Metodychni pidkhody do otsiniuvannia protsesiv modernizatsii promyslovo rozvynutykh terytorij Ukrainy* [Methodical approaches to the evaluation of the processes of modernisation of the industrially developed areas in Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy*. 10. 32-44
6. Liashenko, V.I. (2015) *Protsessy y formy modernyzatsii ekonomiky na postsovetskom prostranstve* [Processes and forms of economic modernization in the post-Soviet space]. *Natsional'nye ynteresy: pryorytety y bezopasnost'*. 6. 14-26

7. Kotov, E.V. (2013) Otsenka protsessov modernyzatsyy Ukrainy y eio ekonomicheskyykh rajonov [Evaluate processes the modernization of Ukraine and its economic regions]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*. 1. 55-69
8. Rostou, D. (1995) Perekhody k demokratyy: popytka dynamicheskoy modely [Transitions to democracy: an attempt at a dynamic model]. *Polys*. 5. 5-15
9. Potravka, L.O. (2018) Teoretychni zasady transformatsii sotsial'no ekonomichnykh system Ukrainy v umovakh Chetvertoi promyslovoi revoliutsii [The theoretical basis for the transformation of the socio economic systems of Ukraine in conditions of the fourth industrial revolution]. *Visnyk Mukachivs'koho derzhavnoho universytetu*. 14. 213-215
10. Khantynhton, S. (2003) *Tret'ia volna. Demokratyzatsiya v kontse KhKh veka*. [The third wave. Democratization in the late twentieth century]. Moskva: ROSSPYeN. [in Russian]
11. Heiets' V. (2010) Liberal'no-demokratychni zasady: kurs na modernizatsiiu Ukrainy [Liberal-democratic principles: the course on modernization of Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy*. 3. 4-20
12. Hal'chyns'kyj, A. (2010) Liberalizm – evoliutsijni transformatsii [Liberalism is the evolutionary transformation]. *Ekonomika Ukrainy*. 6. 23-34
13. Ejzenshtadt Sh. (1999) *Revoliutsiya y preobrazovanye obschestv. Sravnytel'noe yzuchenye tsyvylyzatsyj* [Revolution and transformation of societies. The comparative study of civilizations]. Moskva: Aspekt Press. [in Russian]

Інформація про авторів

ВАСИЛЬЦІВ Тарас Григорович, доктор економічних наук, професор, в.о. завідувача відділу проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів, Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» м. Львів. 79026 м. Львів, вул. Козельницька, 4 e-mail: irr@mail.lviv.ua

КИРИЧЕНКО Оксана Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри управлінських технологій, Університет економіки та права «КРОК», 03113, м. Київ, вул. Табірна 30-32, e-mail: OK872@ukr.net

Зайченко Володимир Васильович, кандидат наук державного управління, доцент, декан факультету економіки та менеджменту, Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький 25006, м. Кропивницький, пр. Університетський, 8, тел. e-mail: fem-kntu@i.ua

VASYLTSIV Taras, Doctor of economic sciences, Professor, acting head of the Department for problems of socio-humanitarian development regions, State establishment «Institute of regional studies named after m. Dolišnego NAS of Ukraine», Lviv, 79026 City Lviv, Str. Kozelnicka, 4, e-mail: irr@mail.lviv.ua

KYRYCHENKO Oksana, Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, of management of technology, University of Economics and law "Krok", Kyiv, 03113, City Kyiv, Str. Nation 30-32, e-mail: OK872@ukr.net

ZAJCHENKO Volodymyr, Candidate of economic sciences, public administration, Associate Professor, Dean of the Faculty of Economics and management Centralnoukraïnskij National Technical University, Kropivnitsky, 25006, City Kropivnitsky, Avenue University, 8, e-mail: fem-kntu@i.ua

ВАСЫЛЬЦІВ Тарас Григорьевич, доктор экономических наук, профессор, и.о. заведующего отдела проблем социально-гуманитарного развития регионов, Государственное учреждение «Институт региональных исследований, имени Н.И. Долишнего НАН Украины», 79026 г. Львов, ул. Козельницкая, 4, e-mail: irr@mail.lviv.ua

КИРИЧЕНКО Оксана Сергеевна, кандидат экономических наук, доцент кафедры управленческих технологий, Университет экономики и права «КРОК», 03113, г. Киев, ул. Лагерная 30-32, e-mail: OK872@ukr.net

ЗАЙЧЕНКО Владимир Васильевич, кандидат наук государственного управления, доцент, декан факультета экономики и менеджмента, Центральноукраинского национального технического университета, г. Кропивницкий, 25006, г. Кропивницкий, пр. Университетский, 8, e-mail: fem-kntu@i.ua

